

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 29-30.

Stockholm den 20 Juli 1911.

4:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 1/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningsstid: kl. 11-12. Sthlm 1911, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 18 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	--	---

Det Internationella Kvinnoförbundet och dess möte i Stockholm 6-12 sept.

Hela världens kvinnor ha i år sina ögon riktade på Stockholm, då vår hufvudstad utsetts till mötesplats för representanter för icke mindre än två internationella kvinnoförbund. Den internationella kvinnorösträttsalliansens stora och utomordentligt vällyckade kongress har gått till ända, och nu förberedes ett nytt internationellt kvinnomöte, det som det Internationella Kvinnoförbundet skall hålla i Stockholm d. 6-12 september.

The International Council of Women (I. C. W.) är det äldsta internationella kvinnoförbund och stiftades på den första internationella kvinnokongress som hållits. Och detta skedde i Nordamerikas Förenade stater, som i det afseendet varit ett föregångsland. Den första kvinnokongressen hölls i Seneca Falls i nordamerikanska staten New York den 19 och 20 juli 1848, och då fram-

Lady Aberdeen.
Ordf. i I. C. W.

lades ett fullständigt kvinnosaksprogram — ett program, som ännu väntar på sitt fulla förverkligande. Jämt fyrtio år senare, 1888, hölls den första internationella kvinnokongressen i Washington. En af inbjudarinnorna till mötet i Seneca Falls, Mrs Elizabeth Cady Stanton satt såsom ordförande vid kongressen i Washington, till hvilken eliten af den amerikanska kvinnovärlden infunnit sig. Vid Mrs Stantons sida stod naturligtvis hennes trogna vän och arbetskamrat, Miss Susan B. Anthony, som fungerade som kongressens vice ordförande, och jämte dem sågos åtskilliga af de första pionjärerna, bl. a. Lucy Stone. Vidare den berömda nykterhetsaposteln Frances Willard, Clara Barton och Mary Livemore, som bägge under slafkriget verkat så mycket för de sjuka och sårades vård, författarinnan Mrs Julia Ward Howe och många

andra. Dessutom många af de yngre krafterna, såsom Mrs May Wright Sewall, miss Anna Shaw, miss Rachel Foster (sedermera Mrs Foster Avery) m. fl.

Antalet representerade länder i Europa var endast sju, Sverige var ej representeradt, men däremot våra grannland Norge och Finland (detta senare land af fröken Alexandra Gripenberg). Vidare hade England, Skottland och Irland, Frankrike och Tyskland sändt representanter. Indien representerades af Pundita Ramabai.

Kongressen öppnades på söndagen den 25 mars med gudstjänst, vid hvilken endast kvinnliga präster officierade. En utomordentlig predikan hölls af Reverend Anna Shaw öfver ämnet "the Heavenly Vision". Kongressen räckte en hel vecka och var ytterst talrikt besökt och ansågs som en stor succès.

Det var under denna kongress, som det Internationella Kvinnoförbundet stiftades.

Idén till detsamma lär ha utgått från Mrs May Wright Sewall, som sedan under femårsperioden 1899—1904 var förbundets ordförande och i Berlin valdes till dess hedersordförande. Förslaget diskuterades redan på ett sammanträde dagen före kongressens högtidliga öppnande och en kommitté på femton personer tillsattes för frågans beredande. Denna kommitté utarbetade sedan stadgar för det nya världsförbundet, hvilket, som det yttrades i kommitténs rapport, "skulle arbeta för ökande af kvinnornas mod, arbetsförmåga och kåranda, vidga deras horisont, motverka benägenheten för öferskattande af det egna arbetet genom jämförelsen med andras arbete och ställa den enskildas klokhet och erfarenhet till allas tjänst".

Förbundets stadgar inledas med följande ord: "Vi kvinnor af alla nationer, som hysa den uppriktiga tron att mänsklighetens väl bäst främjas genom större enhet i tankar, sympatier och sträfvanden och att en organiserad sammanslutning är mest ägnad att värna om familjens och statens högsta intressen, samman-sluta oss härmed till ett förbund, ämnadt att strida mot alla former af okunnighet och orättvisa och att få den gyllene regeln: Hvad I viljen människorna skola göra Eder, det gören I ock dem, tillämpad på samhälle, lag och sed."

Sammanslutning och samarbete mellan olika länders kvinnor är sålunda det Internationella Kvinnoförbundets mål, och det är sammansatt af s. k. nationalförbund i de olika länderna, hvilka i sin ordning bildas genom sammanslutning af de respektive ländernas kvinnoföreningar. Världsförbundets uppgift är äfven enligt stadgarna, att skaffa "kvinnor från alla delar af världen tillfälle att träffas och rådslå om frågor rörande samhällets, familjens och individens väl" och detta sker genom hållande hvart femte år af möten i samband med stora kvinnokongresser.

Världsförbundets första möte och kongress hölls 1893 i Chicago under den stora världsutställningen därstädes. Under den första femårsperioden hade det Internationella Kvinnoförbundet icke så särdeles utveck-

ladt sig. Idén var ännu så ny och hade icke vunnit fasta former. Mrs Garrett-Fawcett hade visserligen vid förbundets bildande utsetts till dess ordförande, men hon tyckes aldrig egentligen tillträdtt denna post. Endast ett nationalförbund, Förenta staternas, hade slutit sig till I. C. W. Mötet i Chicago inledde emellertid en verklig blomstringstid för det unga världsförbundet och orsaken därtill var väl främst det lyckade valet af ordförande. Härtill utsågs nämligen lady Aberdeen som på den tiden var bosatt på den nordamerikanska kontinenten — i Canada, där hennes gemål var vice konung, — och en lämpligare person hade svårligen kunnat väljas. Lady Aberdeen är en på både hjärtats och förståndets vägnar rikt utrustad kvinna. I följd af de höga poster hennes gemål intagit, bl. a. såsom vicekonung såväl i Canada som i Irland, har lady Aberdeen haft tillfälle att utöfva en omfattande verksamhet, i synnerhet till gagn för de olika ländernas kvinnor. Öfverallt har hon verkat enande, sammanhållande och på samma gång lifvande och väckande. Detta jämte hennes vidsynhet, hennes takt och finkänslighet, hennes hjärtas godhet och karaktärs ädelhet ha gjort henne så särskildt lämplig till ledare af ett världsförbund, som vill omfatta kvinnor af olika länder, olika religion, olika samhällsklasser, olika verksamhet. Med afbrott endast af femårsperioden 1899—1904, då Mrs Sewall var förbundets ordförande och lady Aberdeen dess vice ordförande, har det stått under hennes ledning, och I. C. W. har under denna ledning vuxit ut till ett verkligt världsförbund. Det första nationalförbund, som efter Chicagomötet slöt sig till det samma, var det kanadensiska, hvilket lady Aberdeen själf var med om att organisera och hvilket nog i främsta rummet har henne att tacka för att det blifvit af så stor betydelse för Canadas kvinnor, hvilkas intressen det tagit om hand och främjar särskildt genom sina "lokala råd" på olika stäl'en i det vidsträckta, glest bebodda landet.

Nästa nationalförbund, som slöt sig till I. C. W., var det tyska, som således blef det första i Europa. Sedan kom ordningen till Sverige, där Svenska Kvinnornas Nationalförbund konstituerades 1896 och 1898, slöt sig till I. C. W. Numera finnas 23 nationalförbund, nämligen utom de redan nämnda, i Storbritannien och Irland, Danmark, Nederländerna, Tasmanien, Nya Syd-Wales, Victoria, Sydaustralien, Queensland, Italien, Frankrike, Argentinska republiken, Schweiz, Österrike, Ungern, Norge, Belgien, Grekland, Bulgarien samt Finland (stiftadt i maj 1911).

Det Internationella Kvinnoförbundet är enligt sina stadgar icke stiftadt för att bedriva någon särskild propaganda och från dess program äro uteslutna politiska och religiösa stridsfrågor, hvilka beröra förhållandena mellan två eller flera länder.

I enlighet med sitt valspråk "Allt det I viljen människorna skola göra Eder, det gören I ock dem" var den första fråga, som upptogs på I. C. W:s pro-

Juvel- Guld- & Emaljarbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

DAGNYS LÄSARE
 böra gynna
DAGNYS ANNONSÖRER

gram den om fred och skiljedom. Lady Aberdeen är en utpräglad fredsvän och har som förbundets ordförande flera gånger fått till stånd sympatiuttryck för fredssträfvandena, så t. ex. genom ett stort demonstrationsmöte, som hölls i Queen's Hall i London den 27 juni 1899 under den då pågående stora kvinnokongressen, och vidare genom afsändandet af en deputation till den andra fredskonferensen i Haag 1907, som till dess president öfverlämnade en adress från I. C. W.

Nästa fråga, som upptogs på I. C. W:s program, var kampen mot hvita slafhandeln (eller som det senare formulerats "mot handeln med kvinnor") och för lika moral för män och kvinnor samt kvinnors rösträtt. Vidare har förbundet gjort hygieniska och uppfostringsfrågor samt frågor om ut- och invandring till föremål för sin behandling. För hvar och en af dessa frågor har tillsatts en kommitté, hvarjämte finnas en finanskommitté, hvilken det åligger att arbeta för att förstärka förbundets kassa, en presskommitté, som sprider meddelanden om förbundet och tidtals utgifvit ett speciellt förbundsblad. Och slutligen en kommitté för lagar rörande kvinnans rättsliga ställning. Hvar och en af dessa kommittéer består af en representant för hvarje nationalförbund, och de äro sysselsatta med insamlande af statistiskt och annat material rörande sina respektive arbetsområden, så t. ex. har den sist nämnda kommittén årligen utgifvit en rapport om de reformer inom lagstiftningen rörande kvinnan, som under året förekommit i de respektive länderna, och den är f. n. sysselsatt med att utarbeta en översikt af olika länders lagar i afseende på kvinnor.

Såsom redan nämnts är en af I. C. W:s uppgifter att hvart femte år i något af förbundsländerna hålla ett stort möte (Quinquennial meeting) och i samband därmed en stor internationell kvinnokongress, denna sistnämnda anordnas numera af det respektive landets nationalförbund. Dylika femårsmöten och kongresser ha hittills ägt rum i Chicago 1893, i London 1899, i Berlin 1904 och i Toronto 1909. Vid dessa femårsmöten afhandlas I. C. W:s angelägenheter af dess funktionärer jämte delegerade för de olika nationalförbunden, femårsrapporter för dessas verksamhet framläggas och I. C. W:s sju funktionärer (the officers) väljas för fem år. Dessa äro f. n. ordförande: lady Aberdeen (Storbritannien); vice ordförande: mrs Ogilvie Gordon (Storbritannien); Contesse Spalletti Rasponi (Italien), och Frau Marianne Hainisch (Österrike); korresponderande sekreterare: Fräulein Alice Salomon (Tyskland); protokollförande sek.: Fil. d:r Alexandra Skoglund (Sverige); skattm.: mrs W. E. Sanford (Canada).

Kongresserna ha samtliga varit ytterst lyckade, både genom de utomordentliga anordningarna, den stortartade anslutningen, de många representativa kvinnor från olika länder som deltagit i dem och de förträffliga föredrag och diskussionsinlägg som förekommit vid dem. Vid samtliga dessa möten har Sverige varit väl och mångsidigt företräd, och dess representanter ha lämnat mycket uppmärksammade anföranden.

Under tiden mellan femårsmötena hållas s. k. exekutiv- eller styrelsemöten. Hittills ha sådana hållits i London 1898, i Paris 1900, i Haag 1901, i Köpenhamn 1902, i Dresden 1903, i Paris 1906 och i Genève 1908.

Det är ett sådant exekutivmöte, som skall hållas i Stockholm den 6—12 inst. september på inbjudan af Svenska Kvinnornas Nationalförbund. I detta möte komma att deltaga I. C. W:s funktionärer, jämte ordförandena för de olika nationalförbunden (eller deras ställföreträdare). Dessutom komma I. C. W:s olika kommittéer att sammanträda, och vi hoppas att deras ledamöter skola infinna sig mangrant.

Det blir sålunda visserligen icke någon stor internationell kvinnokongress, som i september samlas i vår hufvudstad, men vi få dock glädjen att som gäster mottaga många representativa kvinnor från vidt skilda delar af världen, alla tillhörande detta stora kvinnoförbund, som räknar millioner medlemmar i 23 länder i tre olika världsdelar.

Hufvudparten af förhandlingarna blir af enskild natur. Men för att sätta en större allmänhet i tillfälle att göra bekantskap med de celebra gästerna och få höra några af dem komma två offentliga möten att anordnas nämligen i K. F. U. M:s stora sal fredagen den 8 sept. kl. 8 e. m. med ämne: "Hvad kan och bör göras för vår ungdom efter slutad skolgång?" samt måndagen den 11 sept. kl. 8 e. m. med ämne: "Nya arbetsområden för kvinnor". Vid bägge mötena komma flere utländska och svenska talarinnor att uppträda.

Äfven i välkomstmötet på Grand Hôtel den 6 september kl. 8 e. m. och i afskedsfesten på Grand Hôtel Royal den 12 sept. kunna medlemmar af de föreningar, som slutit sig till Svenska Kvinnors Nationalförbund deltaga, och vi hoppas att de talrikt skola begagna detta sällsynta tillfälle att få se åtskilliga af de ledande personligheterna inom olika länders kvinnorörelse och få höra deras åsikter i ett par aktuella ämnen, viktiga för all världens kvinnor.

Maria Cederschiöld.

Notiser.

Hem och stat. Det föredrag, hvarmed Selma Lagerlöf under kongressen hänförde alla som bevistade mötet på Operan den 13 juni, har nu utkommit i tryck på Albert Bonniers förlag till ett pris af 50 öre. Det kan äfven erhållas å Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, till ett pris af 5 öre pr ex. Byrån hålles öppen hvarje tisdag och fredag kl. 3—4 e. m.

L. K. P. R. och den politiska neutraliteten. Fröken Anna Whitlocks artikel om L. K. P. R. och den politiska neutraliteten, hvilken var införd i n:r 26 af Dagny, samt "Centralstyrelsens valtaktik och högerkvinnorna" af dr Hilma Borelius, införd i dagens nummer, finnas tillgängliga i särtryck och kunna af medlemmar af F. K. P. R. i Stockholm gratis erhållas å Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, Stockholm.

L. K. P. R. och den politiska neutraliteten.

Svar till fru Ebba von Eckermann.

Då jag nu vill söka besvara fru Ebba von Eckermanns invändningar mot min uppfattning af Centralstyrelsens i L. K. P. R. valtaktik, går jag till detta värf med glädje, då af hela hennes artikel framgår, att det här gäller en debatt med en högerkvinna, som kan diskutera frågan utan partilidelse och fanatism. Att svara på inlägg af högerkvinnor, hvilka äro så partiförblindade, att de inbilla sig och andra, att endast högern värnar fosterland, religion och sedlighet, lönar sig ej. Ingen fruktbringande diskussion kan föras med dem, då själfva utgångspunkten är upprörande oriktig, jäfvad både, att de inbilla sig och andra, att endast högern värden tillhöra alla. Det parti, som påstår sig vara den enda rätta innehafvaren och förvaltaren af dem, visar dem därmed ingen vördnad. De äro sannerligen för höga, stora och dyrt förvärfvade för att brukas som agitationsmedel i dagens politiska strider.

Det är hufvudsakligen tre punkter i fru von Eckermanns artikel, som jag vill söka bemöta.

Med bästa vilja i världen kan jag ej förstå, hur man ur den del af resolutionen af 20 juni, som är särskildt vänd till de medlemmar af F. K. P. R., som skarpt och klart tillhöra högern, kan deducera fram, att resolutionen är ett bevis för att Centralstyrelsen som sådan handlat "i öfverensstämmelse med sin egen politiska åskådning". Centralstyrelsen har ingen politisk färg. Den tog ställning till partierna uteslutande med hänsyn till dessas af fakta bevisade hållning till den politiska kvinnorösträtten, sedan den proportionella valmetoden omöjliggjorde ett understödjande af enskilda riksdagsmannakandidater. De vid mötet närvarande 47 centralstyrelsemedlemmarna företrädde många nyanser af politisk uppfattning. Huruvida någon socialdemokrat var närvarande, känner jag ej, men att flera högerkvinnor voro det, kan jag intyga. Hvilket politiskt parti, som hade majoritet vid mötet, fanns ingen anledning att diskutera eller utröna, då frågan endast gällde, hvilken valtaktik, som var bäst för den sak Centralstyrelsen fått sig anförtrodd att föra framåt. Annars hade väl mötet först slutat, när kroppskrafterna hade svikit oss och säkerligen utan att en enhällig resolution antagits. Centralstyrelsens medlemmar ha under många års samarbete fått lära sig att skilja mellan sin egen partipolitiska åskådning och hvad som främjar kvinnornas rösträttsfråga, en nyansering, som visserligen icke alltid är lätt, men som hittills visat sig i praktiken möjlig.

Det är denna uppfattning af Centralstyrelsens i L. K. P. R. ställning, som gör att en gammal och varmt öfvertygad liberal som jag icke skulle tveka att i Centralstyrelsen rösta för ett understödjande af högerpartierna, om rollerna mellan dem och vänsterpartierna varit omvända i kvinnornas rösträttsfråga. Men i stället för att harna mig öfver tillägget att de liberala kvinnorna hade full rätt att vara överksamma vid valrörelsen, skulle jag kräva det

som ett nödvändigt korollarium, utan hvilket jag ej längre kunde fortsätta att tillhöra föreningen.

En helt annan sak är att begagna sin personliga politiska eller kommunala rösträtt till tjänst för ett annat parti, än dit man hör. Något sådant kan man icke begära af någon. Men jag kan icke inse, "att man slår fram och tillbaka som en pendel mellan stridiga (politiska) uppfattningar", om en kvinna, som ingen politisk rösträtt har, förhåller sig passiv vid Andrakammarvalen, men däremot begagnar sin kommunala rösträtt efter sin egen öfvertygelse. Passiviteten vid riksdagsmannaval är för kvinnor i allmänhet en både vanlig och naturlig sak, då de ingen rösträtt äga. Det är för att bidra att förvärfa denna, som en del kvinnor vid förra Andrakammarvalen satte in sina krafter och sin tid. Då — just som det väl denna gång kommer att ske — talade några liberala kvinnor vid de liberala valmötena och andra använde "det stilla inflytandet" att värfva röster för de kandidater, som lofvat arbeta för kvinnorösträtten. Hvad socialdemokraterna beträffar, finnes det ganska få sådana inom L. K. P. R., men att de socialdemokratiska kvinnorna äfven utanför vår organisation anse som sin plikt att vid sitt partis valmöten bevaka rösträttsfrågans intressen, kan väl tagas för gifvet. Ingen begär, att någon högerkvinna skall uppträda på vänstermöten, det enda Centralstyrelsens resolution indirekt begär är att de — som förut — skola förhålla sig passiva, då deras parti är kvinnorösträttens uppenbara motståndare.

Fru von Eckermann anser, att man borde ha sändt ikring cirkulär till föreningarna för att inhämta deras uppfattning af valtaktiken före centralstyrelsemötet. På andra håll har t. o. m. ifrågasatts, om Centralstyrelsen haft rätt att antaga resolutionen i fråga. Förmodligen har fru von Eckermann icke haft L. K. P. R:s stadgar till hands. Centralstyrelsen består af en medlem och en suppleant från hvarje förening — utom Stockholmsföreningen, som har respektive tre och två. Centralstyrelsemedlemmarna väljas direkt af föreningarna, hvarigenom hvarje lokalförening utöfvar inflytande i centralstyrelsen. Denna har till medel för målets uppnående "att besluta angående alla sådana åtgärder, som taga deras (lokalföreningarnas) samfälliga verksamhet i anspråk. I fråga om åtgärder, som röra gemensamt uppträdande för uppnående af Landsföreningens mål, äro lokalföreningarna pliktiga att ställa sig Centralstyrelsens beslut till efterrättelse". Kallelse till centralstyrelsemötet utfärdades den 24 maj och tiden föreslogs till en dag efter kongressens afslutande, för att så många som möjligt skulle kunna vara närvarande. Det uppgafs i cirkuläret att hufvudämnet för centralstyrelsemötets förhandlingar skulle vara valtaktiken vid Andrakammarvalen. Den valberedningskommitté, som bl. a. förberedde resolutionen, valdes skriftligt och enhälligt af Centralstyrelsen efter af V. U. utsändt förslag den 29 april.

Efter dessa upplysningar är jag öfvertygad, att fru von Eckermann medger, att ett mera direkt hänvändande till lokalföreningarna vore otänkbart såsom stridande mot stadgarna och äfven mot Centralstyrelsens uppgift.

Skulle Centralstyrelsens beslut misshaga några, många el-

Den patenterade

PUFFSÄNGEN

är delvis tillverkad af stål samt ytterst stark. Den har därjämte ett prydligt utseende, och passar för alla hem både i stad och på landet.

Begär priskurant.

PER FROMS MEK. VERKSTADS A. B.,

Mäster-Samuelsgatan 34, STOCKHOLM.

OBS! Säljes äfven i alla möbelfärrer.

Freja-Magasinet.

Specialaffär för Damartiklar.

18 Humlegårdsgatan 18

29 Drottninggatan 29

ler alla lokalföreningar, ha de ett kraftigt och fullt stadgeenligt sätt att uttrycka sin afvikande mening genom att i höst välja nya centralstyrelsemedlemmar, som bättre representera föreningarnas opinion. Visar det sig att denna går emot Centralstyrelsens beslut, är jag öfvertygad, att den nuvarande ledningen lojalt skall draga sig tillbaka. Den har trofast, energiskt, vidsynt och entusiastiskt arbetat för alla svenska kvinnors gemensamma angelägenhet, utan en tanke för annat än sakens bästa. Men äger den

icke stöd i föreningarna, kan den på längd intet uträtta. Ett sådant efter min uppfattning sällsynt oförtjänt misstroendevotum skulle åtminstone medföra att de fingo en välförtjänt hvil. Säkert skulle de vara för måna om kvinnornas rösträttsfråga för att bryta sig ut ur den rörelse de så troget tjänat. Därtill anse de målet för viktigt både för kvinnorna själva och för landet i dess helhet.

Anna Whitlock.

Ett telefonsamtal.

Ringning.

— Hallå! Det är jag själf, ja — — —. Åh go'dag!
— — — — —?

— Jo, det märks att vi inte råkats på många år, eftersom du kan fråga så! Skulle inte jag vara medlem i F. K. P. R., som från allra första året stått med i ledet! Visserligen tyst, men träget på post, i gif akt för tidens tecken — — —.

— — — — —?

— Återigen hvilken fråga! Naturligtvis begagnar jag mig alltid af min kommunala rösträtt.

— — — — —?

— Hvilket parti? I vår lilla stad ha vi blott tre partier. Jag tillhör intetdera, kära du — vilde alltså —.

— Vet nog det, men kan icke bekväma mig under någotdera oket!

— — — — —!

— Plikt, sa' du? att dagtinga med min öfvertygelse? ?

— Nej, vet du hvad, inte ens för "sakens" skull.

— Vill du veta min tanke, så finner jag allt detta partiväsen vara en pest för landet. Eller har kanske icke i alla tider ett alltför lätt utvecklat partisinne varit svenska folkets riksolycka? Och vi kvinnor med vårt impulsiva temperament och vår olyckliga fallenhet för att gå till extrêmerna borde framför allt tämja vår benägenhet för partisinne — — —.

— Visserligen, denna fördärflika uppdelning på partier och partilistor betingas ju af det förträffliga valsystemet — — —.

— — — — —

— Antiproportionalist, tror nog det, af hela mitt hjärta!

— — — — —

— Kommer af bristande objektivitet, säger du — —. Ja, gunås så visst, men det felet har jag då gemensamt med många af mina medsystrar.

— — — — —

— Skall upparbetas — jag håller också på med det dagligen, söta du.

— — — — —?

— Jo, jag säger att jag af all makt söker förkofra mig i objektivitet.

— — — — —

— Men tror inte du det är farligt att så där börja skifta och sälla ifrån hvarandra de olika åskådningarna inom vårt kära F. K. P. R. Det är som om det där stora upplyftande inom den rörelsen — en tanke, ett hjärta och en själ — dess verkliga lifsnerv, begynt svika nu på sistone.

— — — — —?

— Anledningen? — Ja, kanske du inte ser det så tydligt, därför att du står midt i det däruppe. Men så här på afstånd är det märkbart nog, isynnerhet då man varit med från början.

— — — — —

— Hvad skulle det väl vara annat än hela rörelsens svängning åt vänster i förening med det starkt uppblomstrande partiväsendet, som ger vår prisvärda solidaritet icke obetydliga underjordiska stötar.

— — — — —!

— Jo, det säger jag, som väl kan kallas moderatliberal, och hvad ska' inte då högerkvinnorna säga? — — —

— — — — —

— Hvafalls? Finns det inga sådana i F. K. P. R? Då borde de verkligen efterlysas! De ha alldeles säkert sin uppgift där såväl som alla vi andra olika färgade. Skall en väfnad bli vacker, får ingen af färgerna dominera och till och med den neutrala grå, som gifvetvis "får sitta emellan" det ultrablå och ultraröda, är absolut nödvändig för att dämpa effekten. Den moderata åskådningen älskar jag tänka mig som det mjukt förtonande inslaget, den liberala däremot är den sega uthålliga, aldrig trytande varpen — — —.

— — — — —?

— Hur lång jag tänker mig räckan? Ja, det beror nog ytterst på Parcerna, men visst icke på partierna! Och hvad jag tror är, att vi ska' noga akta oss att plocka isär väfnaden för att se efter hur den är beskaffad. Allt beror ju på hur länge de sköra trådarna kunna hålla ihop, trots ogynnsamma yttre inflytelser. Brista de en efter annan, hvem kan åter förena dem?

— — — — —

— Jag tror också att kvinnor ha svårare än män att hysa fördragsamhet med andras olika uppfattning. Men så mycket mera skäl för oss att taga oss i akt för plötslig ordrik eldfängdhet eller långsamt förfrysande hänfullhet. Inte är det skäl — om man nu tillhör ett parti — att alltid tjuta med ulfvarna, och lika litet får man

GAHNS

Normal-, Skrif- och Kopie-Bläck, af Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsen godkändt som **Svenskt Normal-Bläck**, tillverkad af **Henrik Gahns Aseptin-Amykos-Aktiebolag Upsala**. Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej bottensats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

vända sig om och rifva enhvar som är af annan åsikt.

— — — — — ?

— Man skulle försöka i alla lägen vara sig själf, ja!

— — — — —

— Har jag förstått dig rätt, så är du liberal af renaste vatten — —

— — — — — !

— Ja, och efter som du är min vän, skall jag just ta bladet från munnen och utan all syrlighet helt öppet säga dig min tanke om de liberala kvinnornas taktfasta marsch mot yttersta vänstern. Det är förstås deras ensak, men de skulle spara på sina stickord mot högern. Det klär dem afgjordt illa! Och det vittnar om en för den frisinnade åskådningen i allmänhet lika ovanlig som ovärdig närsynthet, när de höja jubelrop öfver hvarje högerkandidats fall, blott därför att han icke tagit befattnings med kvinnofrågan, vore han i öfrigt en aldrig så förtjänt fosterlandsvän — — —

— — — — — !

— Är det blott vanlig politik? -Kvinnlig?

— — — — —

— Gu' bevara i så fall vårt land från alla kvinnliga politici!

— — — — —

— Jag tycker nu det ser snarast ut som ett efterapande af den gamle Adams vanliga politik! Och jag trodde vi var öfverens om, att vi aldrig skulle gå i männens upptrampade spår. Vi skulle ju aldrig med otillåttna medel främja vårt eget partis sak, vi skulle tillföra det politiska lifvet ett ädlare, friskare element, hålla sanning och rätt högre än allt annat, kämpa med blanka vapen, styra efter klara linjer och mera sådant. — — —

— — — — —

— Ja, så tycker du, men från min synpunkt sedt ter sig strömningen mot vänster tämligen äfventyrlig, och inte tror jag att denna taktik bidrar att göra vår sak mindre impopulär än den är. Snarare tvärtom! Dessutom ville jag att kvinnorna skulle kunna se bort från sin egen lifsfråga för att ställa sig det spörsmålet: är den just nu en lifsfråga äfven för Sveriges rike i sådan grad, att vi t. ex. inför de kommande nyvalen af folkrepresentanter ha lof och rätt att ensidigt sätta allt på denna spets? — — —

— — — — —

— Du kan inte obetingadt svara ja på den frågan, hör jag. Och det kan nog ingen annan "rösträttskvinna" med hjärtat på rätta stället — därför att hufvudfrågan ju ändå alltid är Sveriges väl.

— — — — — ?

— Jo, jo! Det är just af nit för det helas väl som vi arbeta för att få äfven den andra hälften af vårt folk med. Sant! Men du glömmet att denna vår öfvertygelse ännu långtifrån delas af flertalet män och kvinnor. Många män betrakta ju vår framtidstanke som början till Ragnarök, och då få vi väl inte förtänka dem om de förhålla tiden en smula!

— — — — — ?!

— Nej, man behöver visst icke vara reaktionär för att se saken ur denna synvinkel. Jag håller blott på att upparbeta min förmåga af objektivitet, som du hör!

— — — — —

— Och du håller fortfarande fast vid att våra vänner endast stå att finna på vänsterhåll, och uteslutande därför skall jag kasta allt överbord och följa med strömmen?

— — — — —

— Nej, vet du, hurudana våra s. k. vänstervänner äro, vill jag här lämna därhän. Undantag bekräfta endast regeln! Men det borde väl erfarenheten ha lärt oss, att det icke lönar, att blicka vare sig åt höger eller vänster efter manligt stöd. Det är verkligen ingen nyhet att i denna fråga stå män och kvinnor öfver hela världen i härad mot hvarandra som två fientliga raser. Vi kvinnor få allt vänja oss vid tanken att helt och hållet lita till oss själfva.

— — — — — ?

— Hur jag ställer mig till höstens val? Nåå, det var dit du ville komma! Vet du för mig ska' landets många vitala intressen alltid stå främst af allt. Jag frågar blott efter redbarhet och duglighet. Eftersom jag kräver full medborgarrätt, måste jag i främsta rummet känna som medborgare, först i andra som "rösträttskvinna".

— — — — —

— Är det att svika vår rättvisa sak? Bort det! Ett är ju att arbeta för den med allt nit, så länge så ske kan utan åsidosättande af större intressen, men stå sådana på spel, då får jag vidga blick och hjärta. — — —

— — — — — ?

— Min åsikt om Centralstyrelsens drakoniska beslut? — För att så här telefonledes uttala mig om det i starkt koncentrerad form, vill jag endast säga detta: jag tror att den med detta beslut för framtiden gjort vår sak en sannskyldig björntjänst. Det skall til en verklig hängivenhet för "saken", en nästan öfvermännisklig själföfvervinnelse hos högerkvinnorna för att nu kunna stanna kvar inom F. K. P. R. och jag vet flera lofvande proselyter, som nu rygga tillbaka med ett: hellre ingen rösträtt än en som vinnes på detta sätt. Hvad högermännen skola säga vill jag förtiga. En splittring inom förbundet blir sannolikt en oundviklig följd af detta yxhugg, och du vet att vår styrka hittills legat i enigheten.

— — — — —

— Ja, om nu än högerns seger skulle innebära ett äfventyrande af vår frågas snara lösning, så tar jag denna eventualitet med lugn. Du tror så orubbligt på vänstern? Jag tror på ingendera! Hvad jag däremot tror är att vi ännu ha så gränsföst mycket att arbeta för, innan vi lyckas rycka de unga med — de som en gång skola göra't — att vi icke borde vara så skuggrädda för en smula uppskof. Istället för att splittra våra krafter borde vi koncentrera oss på detta arbete. Och framför allt samla oss, samla oss, sluta leden fastare, oberoende af färg och partibeteckning, tills vi bli den makt, som hemför segern.

— — — — —

— Du tviilar? Men jag tror att vi då skulle ha godt hopp om att bli den makten. Tålmodet ha vi af ålder — blott vi ge oss tid.

— — — — —

— Jo, kära du, minst tre eller fyra perioder! Man får hoppas att skälet till "frökens på linjen" tålmod är, att hon varit idel öra af intresse för ämnet — — —

— — — — —

— Nu bryter jag!

Afringning.

Sigrid Platen.

Litteratur.

Färöarne. Bland hvalfångare och folkvisedansare Af Ester Åkesson. P. A. Norstedt & Söner, Stockholm. 1911.

Få länders kvinnor ha väl så bidragit till sitt lands utveckling som de nordiska. I allvar och lek, i sorg och jubel ha de deltagit, alltifrån sköldmöarnes tid. Så täljer sång och saga, men än starkare den nedärfta initiativlust och dådkraft, som efter tider af domnande dvala brutit fram med sådan kraft, att det vänt söderns blickar mot nordens. Att så skett visar utvecklingen allt sen Fredrika Bremers dagar. Är det underligt då, att ett lynnesdrag, specifikt nordiskt, nu äfven hos kvinnan träder tilt synes i Skandinavien: äfventyrlusten, vandringshågen? Pekar den därtill nordpå, få vi ett ytterligare bevis på den kontinuitet mellan förr och nu, som valförvantskap och rasgemenskap gör obrytbar.

Hur lefvande litteraturens historiska miljö än är, tankars och stämningars rätta kolorit fordra dock sitt hemlands ljus och skugga för att rätt förstås. Kanske var det äfven så Ester Åkesson tänkte, när hon i somras följde samma spår som förut Hulda Garborg och den danska författarinnan Thit Jensen och uppsökte de nordliga klippöarne i Atlanten. Men långt förbi målet skjuter hon dock — tämligen naivt — då hon i inledningskapitlet säger: »Vilja vi se hur vårt folk lefde för ett par hundra år sedan, kunna vi bege oss till någon aflägsen bygd på Färöarne». Dels är färingen ingalunda vår stamfar, dels ha natur- och kulturförhållanden under seklers lopp så småningom försvagat den frändskap i seder och bruk, som ursprungligen förefanns i nordens. Oceanens klippor och bränningar måste alstra ett lefnadssätt väsentligen skildt från vårt eget om ock med befryndade drag. Ett sådant påstående som Ester Åkessons hade Hulda Garborg med mera skäl kunnat ställa till Lofotens befolkning.

Men hvarje drag från ett med oss besläktadt folk och land ökar kunskapen i nordens psykologi och stärker därmed vår egen ansvars- och själfkänsla. Därför äro vi Ester Åkesson uppriktigt tacksamma. Ty de bilder hon ger äro framför allt natur- och ögonblickstroga, återgifna med en fotografisk reproduktions noggrannhet och precision, ehuru de liksom den sakna plastik och färg. Korrekt och sakligt glider skildringen fram i ett lugnt tempo, som ej ens de sällsynt gripande naturscenerierna förmå stegra. Männe förf. ej stått på Klaksviks "Högfjäll", där stormens ständiga hvinande står i jämn

harmoni med oceanvågornas dystra dån? Häruppe — där inför hafvets oändliga makt alla spår af mänsklig verksamhet te sig som sandkorn, ringa och betydelselösa, gripes man sannerligen af en stämning så betagande, så oförglömlig, att den borde bryta sig fram i hvarje skildring. Men häraf kommer föga till synes. Allt som fallit inom förf:s synvinkel är medtaget, men att därbakom ligger en psykologisk värld, därom får man ej en aning. Det kanske mest typiska draget i färingens karaktär såväl som lif tyckes också ha undgått henne. Och dock är det ett drag af sällsynt folkpsykologiskt intresse, då det på ett område — känslans — gör denne okonstlade öbo till den mest raffinerade galliers like. Så egendomlig är naturens lek! Skillnaden är, att den känsla, som jämställer dem, hos fransmannen blott är en tillfällig stimulus, hos färingen åter en del af hans väsen. Men främmande är den honom under det öfverkuliverade namn, som kännetecknar dess kontinentala form: le plaisir du risque. Hur har detta drag, särskildt vid skildringen af fågelfångsten, kunnat undgå en iakttagare!

Dock, förf:s mål har mindre varit psykologiskt än kulturellt, rättare folkloristiskt-kulturellt. Det märker man ock vid skildringens slut, där det lugna tempot ändtligen brytes. Sedan geografiska förhållanden, natur, historia, sociala och litterära data, etnografiska fakta, hufvudnäringar och dagligt lif klart och ingående behandlats, kommer i slutkapitlet rubriken *Sångdansen*. Här är förf. ej längre blott åskådare utan äfven deltagare. Här förstår och känner hon med hela sin varelse. Det är som hade något af dansens rytm meddelat sig åt skildringen. Med lif och färg är den gifven, så åskådligt, att man plötsligen känner sig försatt till denna egendomligt främmande miljö, som är sammansatt af vild natur, primitiv kultur och lyrisk-dramatisk extas. Äfven språket röner här inflytande af förf:s intresse. Eljest har hon härpå ej nedlagt vidare stor omsorg. Öfvergångarne stå ibland så oförmedlade och omotiverade att man häpnar. Men boken uppträder ju icke med stora litterära anspråk, lyckligen ej håller med de litterära förlöpnings, rättare volter i den högre genren, som nu blifvit så modärna.

Men den utarbetning som förf. inbesparat på stil och språk, har hon i stället gifvit åt uppställningen, som är ypperlig, klart öfverskådlig och systematiskt redig. Fakta och data äro omsorgsfullt studerade, ordnade och verifierade. Därför förvånar det så mycket mer, att förf:s noggrannhet en gång alldeles strejkat, vid citatet af Grindvisans refräng. Som den hos henne lyder blir den ju utan mening: »*Raske Dreng, Grinda drab. Det er vor Lyst*«. Ettdera skulle detta tolkas: Raska gossar dräpte grindhvalar. Det är vår lust. I så fall är dels *a* i Grinda orätt (heter Grinde), dels drab (heter dræbte) — det är ju danska — eller Raska gossar, grinddråp, det är vår lust; men då är tillika punkt och ny mening efter drab omotiveradt och *Grindedrab* borde skrifvits i ett ord. Visan är förresten i motsats till andra dansvisor danskspråkig och omkvädet lyder: »*Raske Dreng, Grind at dræbe det er vor Lyst*».

Att förf., som ställer sig så sympatisk med det färöska målsträfvandet, själf så ofta begagnar danska ort-

namnformer, förefaller något inkonsekvent. Och en form sådan som Norderöarne är hvarken dansk, färösk eller ens svensk.

I den ofta ganska kvalmiga modärna litteraturen kommer Ester Åkessons bok som en frisk fläkt från allt för litet kända trakter, hvilka den på ett förtjänstfullt sätt belyser och kartlägger. Härtill bidraga äfven de utmärkta

illustrationerna, till största delen efter fotografier tagna af förf. själf.

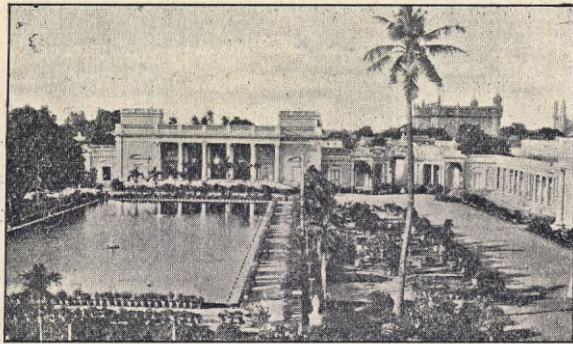
Litteraturen om de nordiska oceanöarne har hitintills på vårt språk varit så knapphändig, att "Färöarnes" införlifvande därmed kan betraktas som en god och pålitlig litterär landvinning.

Ellen Nordenstreng.

Resentryck från Orienten.

Om man vill se riktigt typiskt orientaliskt lif, så skall man fara till Hyderabad. Man stiger af vid stationen Wadi på stora stråkvägen genom södra Indien, halfvägs mellan Madras och Bombay, och gör så en afstickare in i det själfständiga muhamedanska riket Hyderabad. Det regeras af en nizam som heter Hans Höghet Asaf Jah Nizam-al-Mulk Nawab Mir Sir Mahbub Ali Khan. (Nästa hund jag skaffar mig, skall jag uppkalla efter honom, för att det skall gå lätt att ropa.) Från Wadi har man några timmars järnväg till hufvudstaden Hyderabad. I denna hufvudstad i ett rike på öfver elfva millioner invånare — och förresten i hela riket — fins bara ett enda hotell för hvita människor.

Jag kom dit en vacker dag i februari. Något annat än vackra dagar komma förresten inte i fråga under den årstiden, då det aldrig syns minsta molnfläck på den evigt strålände och glödande himmelen; och jag hade länge sedan glömt bort att jag någon gång ägt ett så fult och besvärligt föremål som en paraply.

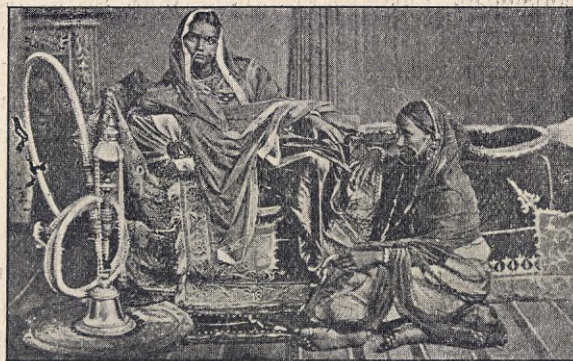
H. H. NIZAMS PALATS, HYDERABAD.

På vägen från Madras hade pestsmittade orter passerats, och med anledning häraf blef det bråk vid gränsen till Hyderabad. Där kommo färgbrokiga och beväpnade myndigheter och förhörde hvarje resande och skrefvo upp hans eller hennes namn och nationalitet och ålder och yrke och religion och samhällsställning och familjeförhållanden och utgångspunkten och slutmålet och ändamålet med resan och öfriga privatsaker en person kan ha. Och så förseddes man med papper, med hvilka man inom 24 timmar skulle infinna sig på en byrå i staden Hyderabad och få det undertecknad med intyg att man inte var pestsmittad eller pestspredande. Vid hvarenda station kommo nya uniformerade figurer för att kontrollera att man var försedd med dessa blanketter samt underrätta om att det var 50 rupies böter om man underlät att låta

besiktiga sig, men bara 3 rupies afgift att låta göra det. Ett föga angenämt sätt att ta emot landets gäster. Dagen därefter infann jag mig på den föreskrifna byrån under de föreskrifna timmarna och fann ingen där mer än en sofvande pojke, som visserligen gick att till hälften väcka men som inte begrep ett ord engelska. Då fingo myndigheterna skylla sig själva; jag gjorde ingenting mer vid saken, men betalade heller inga böter. Och när sedan samma pestkomedi upprepades på flera håll i Indien, visste jag hvad roll jag skulle spela i den.

Mellan Wadi och Hyderabad befann jag mig i en kupé, hvilken, liksom oftast i Indien, var ett stort kvadratformigt rum med skinnsoffor rundt kring väggarna och fri golfyta, som man skulle kunna dansa på, om inte folk, fyllde upp den med sina stora koffertar.

Så snart damer ha tagit plats i en kupé, så kommer en konduktör och sätter dit en skylt "för damer"; och sedan är det 100 rupies böter för hvarje maskulin, som olofvandes kommer dit.

I ZENANAN.

Däremot hållas i de själfständiga rikena inte svarta och hvita åtskilda, som öfverallt i engelska Indien. Så snart en hvit där tagit plats i en kupé, så kommer det genast upp en skylt "for europeans" och ingen inföding har lof att ta plats i densamma, om han också har biljett till samma klass. Men att det här var nizams rike bevisades genast med att två af landets mörka skönheter, mycket eleganta, installerades i min kupé af sin gemensamme herre och man, jämte deras bagage af väldiga metallkistor och snidade och målade träkistor, vattenkruka och korgar af underliga former. Herrn åkte någon annanstans, men kom hvarje gång tåget höll och såg efter sina fruar. De voro goshor, d. v. s. förnäma kvinnor, som ingen annan man än deras egen får lof att se, hvarför de framför ansiktet buro tjocka förhängen med ett

par små fitthåll för ögonen. Men knappt hade tåget satt sig i rörelse, förrän ansiktsmaskerna kommo bort, samt äfven det mesta af de slöjor och skynken de voro svepta i. Därinunder voro de klädda i brokiga siden- och brokadstycken, guldtyg, broderier samt en massa skramlande smycken i näsor och öron, på tår, ben och armar och öfver hela sina personer. Högjudt sladderande sutto de på en soffa med benen korslagda eller uppdragna under sig och mellan sig ett öppet metallskrin fullt med besynnerliga anrättningar — mest kryddor och sötsaker —, som de båda goshorna åto från samma talrik och drucko till ur samma kruka. Efter maten kom det fram ett rött guldbroderadt fodral i bladform, och i det lågo friska bethelblad, som preparerades med kalk och erikanöt samt tugades med öfvertygelse och allvar till dess munnarna blefvo eldröda. Haremsdamerna äro visst inte så lata som de beskyllas för: efter bethelbestyret lyftes ett annat metallskrin upp på soffan mellan dem, och där sutto de upphukade på hvardera sidan därom och sminkade sig och målade sig svarta kring ögonen och parfymade sig, och sedan följde manicure och pedicure med lika så mycket olika verktyg och kosmetiquer som hos någon parisiska.

Det var ett långsamt tåg, som stannade någon halftimme här och där vid stationerna. Vid en sådan hade en gubbe installerat sig på perongen på en utbredd röd matta. Han hade stort hvitt skägg och glasögon, var klädd i en röd turban och ett rött skynke om benen samt höll på att packa upp röda knyten med piller och pulver och flaskor och burkar. Jag trodde först att det var en af de vanliga fakirerna och väntade att få se honom uppföra sina konster och hokuspokus. Men den artige och engelsktalande stationsinspektoren, som var babu (en babu är en europeklädd indier helst med någon inblandning af europeisk race) och kom utsläpande med en stol åt mig, förklarade att det var traktens läkare, som bereder medicin af örter och ger behandling gratis. Den ena patienten efter den andra kom och satte sig i nerhukad ställning hos läkaren, bildande cirkel kring honom, och utanför denna trängdes åskådarna, bland hvilka stationsinspektoren (som inte tycktes ha annat att göra) och jag sutto främst på stolar som i kunglig loge. Läkarebehandlingen af de respektive patienterna tillgick på det mest ogenerade sätt på perrongen och ackompanjerades af den humoristiske gubbens kvickheter, som belönades med skratt från åskådarna. Den tjocke babun skakade hvarje gång upp och ned som på ståljädrar samt öfversatte kvickheterna för mig så snart han återfått talförmågan.

Hyderabad är tigrarnas hemland och tigerjägarnas paradis; men jag fick aldrig se något af de imponerande kattedjuren i deras fria tillstånd. På stationsperrongerna promenerade däremot gazeller och antiloper omkring, kommo in i refreshment-rooms och lade nosen i de resandes tallrikar samt blefvo alltför familjära om man matade dem.

Stora gröna och brokiga papegojor flögo öfverallt vilda omkring. Det verkar nästan öfverraskande att se att dessa fåglar, som tyckas så enkom gjorda för burar, verkligen existera i fritt naturligt tillstånd.

Äfven aporna äro här vilda, en långsvansad grå sort med svarta ansikten och hvita whiskers, som sitta och snattra i träden och göra narr af människorna.

I nizams rike är man förflyttad in i en österländsk saga långt tillbaka i tiden eller utanför all tidsräkning. Det är just som Orienten skall se ut enligt traditionella begrepp. Folket har en alldeles olika typ än i de hinduiska länderna, är kraftigt byggdt och mycket ljusare brunt än de nästan svarta hinduerna. I stället för att de sistnämnda för det mesta gå nästan nakna, begagnar äfven det lägre folket i Hyderabad kläder och färgbrokiga sådana, spetsiga uppåt böjda skinntofflor och på hufvudet höga, virade turbaner i alla färger, men företrädesvis hvita eller bjärt gräsgröna. Männen gå omkring beväpnade med underliga sablar och andra slags vapen, sådana som begagnades för tusentals år sedan, som man inte väntar att få se annat än i illustrerade sagor och som försätta resandena antikvitetssamatörer och bråtesamlare i hänryckning. Kvinnorna bära sina småbarn ridande öfver ena axeln i stället för som bland hinduerna ridande på ena höften. Deras kläder variera i snitt och utseende; en kostym, som förekommer ofta, är ett slags mycket åtsittande långbyxor, använda af både kvinnor och män, samt öfver dessa en lång skjortliknande rock med bredt skärp om lifvet. Därför är det också som Hyderabadborna, när de skola göra sig till och klä sig som europeer, äfven då bära skjortan ofvanpå pantalongerna. Det faller inte i ögonen bland gatuvimlet och med hvita kostymer. Men på en middagsbjudning hos en engelsk familj råkade jag en högt uppsatt inföding, som velat visa sitt europeiska värdfolk uppmärksamheten att infinna sig i en eljes korrekt svart frackkostym, vid vars påsättande han dock begått ofvannämnda lilla misstag. Hvilket gjorde det svårt att först ta mannen på allvar, hur djupsinnig än hans konversation var.

Med etiketten i Hyderabad är det förresten mycket noga. Af en där bosatt engelsk familj, till hvilken jag hade rekommendation, blef jag medtagen på besök i ett harem, eller som det här kallas, zenana. Herrn själf tog emot oss, man talade om opersonliga ämnen, och man satt på stolar, som enkom anskaffats till vår ära. Sen försvann herrn diskret, och vi fördes af en liten pojke till en annan salong med de fyra hustrurna samt i bakgrunden några tjänarinnor. Det skulle vara högst opassande om en fin och förnäm man visade sig tillsammans med sina hustrur eller med någon af dem; och det duger rakt inte att fråga en man efter hans hustrur och barn eller låtsa om att han har något så intimt. Först när sönerna äro stora, får man tala om dessa med fadern.

Kvinnorna tyckas med jämnmöd finna sig i att vara så opassande föremål, att man ej ens kan tala om dem. Dessa fruar, hvaraf en var bara 13 år, togo mycket vänligt emot oss, men förstodo naturligtvis intet annat än sitt eget språk, hvarför jag var utanför konversationen. De voro klädda i åtsittande röda långbyxor och små korta lif i brokiga färger med broderier och allt möjligt glitter på samt långschar af guldtyg. Smycken naturligtvis öfverallt: hela lass af tunga sådana fasthängda vid

klufna och onaturligt förlängda örsnibbar, som räckte långt ner på halsen, samt kolossala ringar genom ena näsvingen. Samtalsämnet tycks vara ständigt detsamma i alla harem, eller zenanor, vare sig det är i Turkiet eller norra Afrika eller Indien (och hvad skulle man också tala om annars!): de plockade fram och visade sina kläder och smycken och tyger och bibeloter; tjänarinnorna buro in stora högar däraf, och fruarna plockade på och af sig samt sågo förtjusta ut, när vi på alla vis demonstrerade vår beundran. En af de parfymen de mycket begagna är huttha, en karaktäristiskt orientalisk doft. Jag lyckades inte få reda på hvad den framställs af. De bruna damerna gnedo in mina händer med en droppe däraf, och som doften gick perfekt i stil med hela zenanamiljön, lät jag dem hållas och tyckte den var bra. Men sen jag väl efteråt kommit ur den öfriga zenana-atmosfären, föreföll huttha vidrigt, och då kunde jag trots alla ansträngningar inte mera bli det kvitt, utan den ingnidna droppen förföljde mig långa tider. En annan mycket anlitad doft är sandelträ, hvarmed damerna gnida sig, äfven för att göra hudfärgen ljusare; ty det är fint att vara så ljus brun som möjligt och skilja sig från de svarta hinduerna.

När vi sedan kommit ut i vagnen för att fara vår väg, kom husets herre ut till oss igen och höll på en underlig engelska ett tal om hvilken stor ära vi gjort honom genom vårt besök, låtsande som om detta gällt honom och ingen annan.

Det berättades mig att en europeisk dam, som försummat att ta reda på hvad som är korrekt eller ej i Hyderabad, var inviterad till en bankett, där hon vid bordet satt bredvid nizam själf. I brist på andra samtalsämnen — ty nizam har enligt västerländska begrepp ingen bildning och inga intressen — frågade hon: "hur många barn har Ers Höghet?" Nizam låtsade inte höra frågan, och andra gäster voro förtvifladt generade. Damen märkte ingenting utan upprepade efter en stund frågan med samma resultat. När hon sagt om den för tredje gången, ropade nizam på en tjänare och tillsade denne: "gå och tag reda på hur många barn jag har." Tjänaren kom tillbaka med svaret: "97, Ers Höghet". Detta är ju visserligen inte mycket för den som har 370 hustrur; men den europeiska damen var skandaliserad öfver nizam — och han ändå mer öfver henne.

Alla kvinnor af god härkomst äro "gosha", d. v. s. få inte bli sedda af någon man med undantag för nizam och hans äldste son, kronprinsen, ty inför dem är ingen kvinna gosha. Nizam har rättighet att fritt cirkulera i alla sina undersåtars zenanor; och inte nog därmed, utan äfven att ur dem välja hvad han behagar och flytta rofvet öfver i sitt zenana, om det faller honom in.

Man visade mig ett torn, där en förskjuten hustru till nizam sitter fången sedan 20 år tillbaka utan att någonsin få titta utom porten eller ens få ta emot ett besök. Vid 12 år var hon en vanlig danserska, som nizam blef förälskad i och gifte sig med, och då var det en tid hon som regerade både nizam och riket. Men en morgon hade hon till de vanliga målade prickarna och strecken tillagt en ny punkt, och då var någon intrigant

person framme och sade åt nizam, att denna nya prick i hans älsklingshustrus panna betydde olycka för honom. Detta förbytte hans kärlek i hat, och han inspärrade henne i lifstids fängelse. Det finns således äfven bland våra samtida lika grymma orientaliska furstar som i forntiden; bara de ädla riddarna, som våga lifvet för att befria fångna prinsessor, äro utdöda.

Nere vid floden Musi nära nizams palats stodo hans 50 elefanter, de största och praktfullaste som kunnat uppdrivas i hans rike och dessutom en mängd kameler. Kameler, som man aldrig ser till i södra Indien, begagnas förresten mycket i Hyderabad och norrut därifrån.

Den engelska fru jag hade rekommendation till, är med doktor och anställd som läkare vid nizams zenana. Jag hade önskat följa med henne och se detsamma, men det var omöjligt; hon får inte alls smuggla besökande med sig dit. Däremot visade hon mig ett gosha-hospital, där hon äfven är praktiserande läkare. Goshor kunde ju inte få någon läkarvård alls, så länge det bara fans manliga doktorer; men så grundade drottning Victoria detta mycket stora goshahospital, dit aldrig en man får komma inom ingångsportarna. Assistenten, sköterskor och tjänare äro allesammans kvinnliga och de flesta engelskor. Det upptas till allra största delen af barnbördsafdelningen, där ett oändligt antal salar voro fulla af mödrar med sina nyfödda babies. Dessa indierbarn, tillkomna i normal tid, se ett par månader yngre ut än motsvarande europeiska; förfärligt små och magra, med armar och ben af ett lillfingers tjocklek, se de alldeles ofullbordade ut. Doktorn sade att detta ligger i rasen samt antagligen beror på att kvinnorna sedan urminnes tider alltid gift sig redan vid 11 à 12 år. Men i stället går barnens utveckling genast mycket fort och efter några månader ha de hunnit fatt europeiska babies vid samma ålder.

Att man kommit bland muhamedaner märker man äfven af bristen på den bland hinduerna så utpräglade vördnaden för de hvita samt bristen på snygghet. Renlighet ingår som ett element i hinduernas religion, men den muhamedanska läran måtte visst påbjuda motsatsen; snyggheten i Hyderabad är inte bättre än i Port Said eller Algier. Hinduerna äro stränga vegetarianer, deras matbasarer se alltid aptitliga ut och bestå af gryn och kryddor, vackert upplagda i filata skålar och korgar, frukter, bakverk och sötsaker; muhamedanerna däremot, som äro köttätare, ha öfverallt slagtarbodrar med i värmen uthängda djurkroppar, helt öfvertäckta af insekter och alla slags smådjur.

Själftva City eller infödingsstaden i Hyderabad är en trapezformig areal inom höga stadsmurar med vackra gamla portar och därinnanför gator med basarer af äkta orientalisk karaktär. Här ha handlande från alla delar af Indien slagit upp sina bodar, den ena intill den andra i tusental, öppna nischer ett stycke högre än gatan och med förhängen som räcka långt ner och skydda varorna mot solen. Köparen gör sig smal och kryper in under förhänget, sätter sig med korslagda ben på utbreda mattor och dynor, låter säljarna breda ut sina varor och prutar ner priset till tredjedelen af det först begärda.

När det lider fram på eftermiddagen och den ena sidan af gatan har skugga, ser man basarerna helt öppna med säljarna sittande i hopkrupna ställningar på sina dynor framme i förgrunden mot en färgrik bakgrund af det exponerade lagret siden- eller bomullstyger, indiska silfver-, koppar-, och messingssaker eller glittergranlåt, ringar och pärlor eller krukmakeri. På de trånga gatorna mellan basarerna vimlar ett brokigt folkli; och på hvarje större plats trängas åskådarna kring ormtjusare eller apcirkus eller någon fakir eller dervisch med alla hans trollkonster, och hvarenda trollgubbe har en olika repertoire. Somliga ha en säck med mongooses — ett djur med huvud som en igelkott och kropp som en vessla — och en annan med cobraormar samt förevisa hur mongoosen, trots att han är mindre och svagare, biter nacken af cobran.

Somliga dagar — jag tror det är då en fastetid upphör — pågå tigerdanser och påfågelsdanser på gatorna. Det är nakna män, insmorda med olja och aska och målade somliga som tigrar och andra som påfåglar, en del med ansiktsmasker och de senare med påsatta påfågelsjädrar, hvilka tjutande uppföra vilda danser med ackompanjemang af tam-tam-musik. Jag såg dem en sådan dag från min vagn, som lyckligtvis hade stängbara solskärmar rundt om, och dessa kommo väl till pass, ty tigerdansarna äro aggressiva och obehagliga djur.

Talar man sedan om för européer att man varit omkring i Native City, så korsa de sig och sky en som pesten, hvilken de äro öfvertygade om att man fått med sig. Pest eller spetälska eller smittkoppor. Men skulle man undvika alla möjligheter till infektion, så finge man en gång för alla stå från att se något af österländskt folkli.

På hotellet, Hyderabads enda bostadsmöjlighet, bodde äfven en fransk aviatiker, som kommit dit med sitt aeroplan (hvilken anakronism!) och låg och väntade på myndigheternas tillåtelse för att flyga till Bombay. Där tänkte han — men det var naturligtvis en hemlighet — flyga öfver Tystnadens Torn, dit parsernas lik läggas till uppåtande af gamar och dit ingen dödlig, med undantag af likbärarna, någonsin fått titta in, inte ens prästerna, och där tänkte han uppiifrån ta fotografier af den makabra skådeplatsen.

Aviatikern hade upptäckt att Hyderabad hade en teater, där det spelades mellan kl. 10 och 2 på natten, och en afton gjorde alla hotellets gäster sällskap dit. Det var ett väldigt skjul med pelare och stöttor af bambu och andra stammar uppbärande tak och väggar af uppspända bastmattor. Jag trodde att man i denna afkrok af världen, oberoende af europeiskt inflytande, skulle få se äkta indisk scenkonst och indiska danser. Men med undantag af musiken, hvilken bestod af en tam-tam och en gongong, som flitigt och entonigt bearbetades hela tiden, så var det hela bara den miserablade imitation af europeisk teater. Alla de uppträdande, uteslutande infödingar och uteslutande män, voro sminkade ljusa i européfärg och med håret kortklippt och kammat på europeiskt vis. Gester och uppträdande voro ett ynkligt efterhärmande från samma håll, och dansen skulle föreställa en balett, hvilket inte ett

spår gick ihop med deras egna naturliga rörelser. När detta folk, som själf är så ojämförligt mycket bättre i plastiken, så mycket graciösare och uttrycksfullare i rörelserna och själf har de vackraste danser i världen, hittar på att imitera européer, så blir resultatet så osympatiskt som möjligt, fränsedt om de äro förstklassiga eller underhålliga skådespelare.

Till att ha sett Hyderabad måste man göra en utflykt till Golkonda, diamanternas stad och den forna huvudstaden i den muhamedanska dynastien Kutab Shahis rike. För 100-tals år sen öfvergafs den småningom därför att den saknade vatten samt blef till ruiner. Hela marken är full af ruiner, af palatser och tempel och alla slags byggnader och anläggningar, och vid hvarje steg man tar, berättar de sina gamla sagor. Ruinstäder finns det godt om i alla gamla världar, men inte många ha så mycken poesi som Golkonda — äfven på grund af det sätt, hvarpå det smälte samman med det öfriga landskapet, så att det är svårt att skilja på hvad som ursprungligen gjorts af Vår Herre och hvad människor satt dit eller hvilkendera parten, som haft mest konstnärlig fantasi.

Enligt en folksägen skulle det vara så, att när Gud var färdig med att skapa världen, kastade han det öfverblifna materialet i Golkonda, och det blef dess underliga terrängformationer, som likna fästningar och torn och som nu bilda fortsättning på ruinstaden och se så beslägtade ut med den.

Hvad som dock mycket tydligt är resultat af människoarbete är Golkondas gamla väldiga fästning, som inte tidens tand förmått något emot, lika litet som fiender och vilda elefanter. De sistnämnda bruka finna stort nöje i att plocka sönder och rifva ner hvad människor byggt upp när dessa inte se efter det. Från fästningens tinnar ser man långt ut öfver landskapet, hvilket numera är öken; stenar och klippor af de mest fantastiska formationer, men inte ett spår vegetation. Äfven hela trakten närmast Hyderabad, som man färdas igenom med järnvägen, består af dessa stenformationer, mest klctrunda klippor som kanonkolor af alla storlekar, upptornade på hvarandra till hela byggnader, så att man undrar hur de kunna ligga och balansera ofvanpå hvarandra utan att rulla ner. Förklaringen till dessa rundslipade klippblock och deras egendomliga ställningar är att trakten i forntiden var en stor sjö som uttorkade, så att sjöbottens vidunderligheter kommo i dagen.

Tyra Kleen.

Insänd litteratur.

- Wahlström & Widstrand, Stockholm. **Vi och våra blommor.** En bok om prydnadsväxterna inne och ute. Af C. A. M. Lindman, professor och intendent vid Riksmuseum.
- Åhlén & Åkerlunds förlag, Göteborg. **Barnaoffer.** En fattig pojkes upplevelser. Noveller af *Elf Norrbo*.
- Lars Hökerbergs förlag, Stockholm. **Valmannens bok 1911.** Redogörelse för det viktigaste en valman bör veta. Utarbetad af *Gustaf A. Aidén*, förf. till Medborgarens bok.
- P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm. **Jonas Lies samlade skrifter.** Häft. 58 & 59.

Den ömtåligaste mage föredrager med lätthet och tillgodogör sig Vasens (f. d. Nordstjernans) svenska Järnpreparat «Ferrol». Därför verksammast vid bodbrist och allmän svaghet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Mjolk dagligen till afhämtning.

Oskummad för 15 öre lit.
Handskummad för 6 öre lit.

Tjock grädde för 90 öre lit.
4:ma smör kr. 2,00 pr kilo.

Stockholms Mejeriaktiebolag. Klarabergsgatan 68.

Allm. Tel. Br. 5241.

L. K. P. R. och den politiska neutraliteten.

För oss, en del medlemmar af F. K. P. R., har Centralstyrelsens beslut af d. 20 juni, att L. K. P. R. vid årets val till Andra kammaren skulle söka understödja vänsterpartierna, varit ett hårdt slag, ty vi anse att vår gemensamma sak därigenom tagit en betydlig skada.

Då intet parti blott har kvinnans politiska rösträtt på sitt program, utan därjämte en del andra för partierna viktiga eller viktigare frågor, understödjer ju L. K. P. R. i och med detsamma dessa partiernas alla sträfvan- den, och då måste vi naturligtvis anse, att L. K. P. R. därigenom i praktiken frångått sin neutralitet. De försök, som gjorts för att det oaktadt förklara L. K. P. R. intaga en politiskt neutral ståndpunkt, har därför, enligt vår mening, lidit af en ledsam brist på logik.

Vi kvinnor, medlemmar af F. K. P. R., hvilkas lifsåskådning närmast sammanfaller med de moderatas eller högerns, finna den roll L. K. P. R. tilldelat oss tämligen egendomlig. Då våra åsikter hindra oss att delta i valagitationen för vänstern, skulle vi i dess ställe söka inverka på andra kvinnor med våra åsikter, för att få dessa att ansluta sig till L. K. P. R., hvilken såsom förening beslutat sig för att understödja liberaler och socialdemokrater! Här gör sig åter samma underliga logik gällande, som vid det ofvannämnda försvaret för neutraliteten.

Vår ställning till F. K. P. R. tyckes under nuvarande förhållanden icke kunna vara någon annan än att utgå ur densamma. Ty om L. K. P. R. genom sin agitation skulle lyckas medverka till det socialdemokratiska partiets seger, och vi af detsamma verkligen skulle erhålla politisk rösträtt, anse vi det mindre hederligt, att då vi hufvudsakligen genom nämnda parti erhållit vår rösträtt, sedermera använda densamma att motarbeta detta partis sträfvan- den.

Huru vanskligt det vore, att i praktiken sätta vårt hopp till liberalerna, har erfarenheten tyvärr redan mer än en gång visat. Det liberala partiet har ju för öfrigt alltmera sammanslutit sig med det socialdemokratiska och kan naturligtvis i alla händelser icke utan dettas medverkan skaffa oss vår rösträtt.

För vår del kunna vi ej sätta kvinnans politiska rösträtt främst af alla frågor eller anse den såsom den för vårt folk allra viktigaste, och därför vilja vi icke få den på hvad villkor som helst. Det är därför vi föredraga en annan, och som vi anse, säkrare väg, ehuru vi väl inse, att den för oss vida långsammare till vårt mål.

Vi vilja arbeta på vår egen utveckling till fria, själfständiga människor och göra oss dugliga för allt flera allmänmänskliga värf, och sålunda, genom det arbete vi verkligen kunna utföra och den insats vi faktiskt åstadkomma göra oss behöfliga för samhället och därigenom tillvinna oss den aktning och det förtroende, som också måste förskaffa oss full delaktighet i detta samhälles vård och i stiftandet af dess lagar. Vår önskan är

att då vi en gång få vår fulla medborgarrätt, vi också må tillföra samhället en ny, personlig kraft, icke blott en till numerären ökad valmanskår, som endast genom sin stora tillväxt eljes blott skulle öka splittringen och partistriderna. Därför är hvarje nytt bevis på kvinnornas brist på en verklig förståelse af samhällsfrågornas djupare innebörd, hvarje utslag af omogenhet eller af temperamentfärgadt handlande, för oss en stor missräkning. Ty för hvarje gång aflägsnas vi på nytt från vår mål — och vi kunna ej annat än beklaga, att centralstyrelsen just nu skulle taga berörda steg. Den har därigenom förtagit intrycket af den nyss avslutade, i allo vällyckade kongressen, hvilken eljes indirekt kunnat vara oss till stor nytta. —

Som redan är antydtt är således kvinnans utveckling till en verklig personlighet för oss det viktigaste och ännu så länge närmaste målet, och sträfvan- det för fulla medborgerliga rättigheter därför på samma gång ett medel som ett mål. Ty det är ett medel, som jämte andra kan förhjälpa oss till mera allmänna intressen, till att bättre kunna sätta oss in i sociala och samhälleliga frågor och till att öppna och fördjupa vår blick för hvad vi kvinnor, för hvad hela vårt folk med dess olika klasser behöfver, för att nå en rikare utveckling, en bättre och rättfärdigare tillvaro och sålunda medverka till, och en gång uppgå uti det Guds rike, som vi vilja tänka oss såsom vårt slutliga mål. —

Medlemmar af Upsala F. K. P. R.

Ett tack från den preussiska delegationen vid den internationella rösträttskongressen i Stockholm.

Till de svenska kommitterade.

De preussiska kvinnor, som hade den stora glädjen och lyckan att närvara vid Stockholmskongressen, beklagade mycket att vid mängden af förhandlingar och allt hvad dessutom bjöds, det ej yppade sig något tillfälle att säga de svenska kommitterade ett det varmaste och uppriktigaste tack. De preussiska kvinnorna, hvaribland sju berlinskor, kände dag för dag hvilken jätteuppgift de svenska kvinnorna genom denna fulländade organisation utfört, men ej endast detta, de svenska kvinnorna visade dessutom en hjärtlighet och en aldrig svikande älskvardhet, sådan man sällan påträffar. Vi trufdes så väl tillsammans med våra svenska systrar och ville genom dessa få rader gifva uttryck åt denna känsla.

Mätte de svenska kvinnorna för sina mödor, för sitt rastlösa arbete, för alla därmed sammanhängande bekymmer få en rik lön — tillerkännandet af alla rättigheter såsom sitt lands medborgarinnor.

Med högaktningfulla och tacksamma hälsningar

Berlin den 29 juni 1911.

Minna Cauer,
Ordförande.

Annonsera i Dagny!

MÄLARBADET

11 Handverkaregatan 11.

BAD- TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afseenden.

OBS.! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 3814 — 38 15

A. T. 93 43 — 93 44

Centralstyrelsens valtaktik och högerkvinnorna.

Enligt det beslut, som fattades af extra centralstyrelsemötet den 20 juni, skall Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt under sommarens valrörelse samarbeta med och understödja endast de partier, som på sitt program upptagit kvinnans rösträtt. Emellertid innehåller beslutet uttryckligen, att ingen medlem af L. K. P. R. ålägges att emot sin egen allmänna politiska åskådning deltaga i detta valarbete. Beslutet har alltifrån sitt första offentliggörande framkallat en liflig pressdiskussion. Tidningar och enskilda, som eljest visat föga intresse för den kvinnliga rösträttsrörelsen, ha nu i detta sammanhang ägnat den en jämförelsevis stor uppmärksamhet, och man har t. o. m. sett förslag om en ny kvinnlig rösträttsorganisation framkomma från rätt oväntadt håll. Men äfven från L. K. P. R:s egna led ha protester mot beslutet hörts, i enstaka fall t. o. m. i den allra starkaste form, nämligen i samband med personligt utträde ur föreningen.

Under sådana förhållanden torde det vara lämpligt att till de af ledande personer inom Centralstyrelsen afgifna, mera officiella och allmänt hållna förklaringarna angående Centralstyrelsens uppfattning af beslutet foga några synpunkter, som gjort och göra sig gällande särskildt för de centralstyrelsemedlemmar, som biträdt beslutet, ehuru de icke tillhöra vänstern och ehuru de finna situationen besvärlig.

När det sagts, att L. K. P. R. genom den nyligen fattade resolutionen blifvit en vänsterförening, så är detta en bevisligen oriktig och förhastad slutsats. Såsom den antagna resolutionen är affattad, gäller den icke ett helt vänsterprogram och är intet allmänpolitiskt principuttalande i partifrågor. Den bestämmer endast Landsföreningens taktik under närmaste tiden. Själfva taktiken är en på de genom den proportionella valmetoden inträdda förhållandena gjord tillämpning af den inom utländska rösträttsföreningar använda taktiken att understödja de kandidater, som understödja kvinnornas rösträttssträfvän, men motarbeta dem, som äro motståndare till denna. Formellt innebär resolutionen icke, att L. K. P. R. blifvit en vänsterförening. Huruvida den reellt skall bli en vänsterförening, det beror i närvarande stund af de medlemmar, som ej tillhöra vänstern. Af deras hållning nu beror för närmaste tiden räckvidden af det fattade beslutet för L. K. P. R. själf. Stanna de kvar, förblir den som förut en sammanslutning af kvinnor ur olika partier, hvilka samarbeta för ett gemensamt mål.

Hvad innebär den antagna resolutionen för Landsföreningens högermedlemmar? Om man, obekymrad om de starka uttrycken i allehanda tidningsartiklar, tänker nyktert efter, så finner man, att den i själfva verket icke personligen förbinder högersinnade rösträttskvinnor till något annat än att under en viss begränsad tid iakttaga politisk passivitet. Högerpartiet i och utom riksdagen har velat ålägga alla kvinnor politisk passivitet — antingen för alltid eller för en icke närmare bestämd afsevärd tid

framåt. Med andra ord: resolutionen pålägger icke de högersinnade individerna någon annan boja än den politiska överksamhet, som deras eget politiska parti har anbefallt kvinnorna antingen såsom själffallen eller såsom det åtminstone tillsvärdare lämpliga.

Äfven utan resolutionen hade högers kvinnor af sitt eget parti hållits i överksamhet, medan vänsterkvinnorna kunde och skulle ha arbetat för den kvinnliga rösträtten vid valmötena. Det nya, som kommer till genom resolutionen, är, att vänsterkvinnornas rösträttsarbete får en bredare bas, att de få bemyndigande och understöd för sitt arbete af Landsföreningen såsom sådan, oaktadt den består af både höger och vänster. Och hvad innebär detta? Omedelbart innebär det ett principuttalande och en opinionsyttring. Principuttalandet gäller vikten af den kvinnliga rösträttsfrågan. Opinionsyttringen riktar sig mot den rådande högers sätt att behandla denna fråga. Genom resolutionen inlägger L. K. P. R. en protest mot den behandling, frågan nyss fått på högerhåll. Visserligen ha L. K. P. R:s medlemmar sinsemellan vidt skilda uppfattningar såväl af politisk rösträtt som af andra politiska begrepp. Likaså är färgen och äfven styrkan af deras förhoppningar på verkningarna af kvinnlig rösträtt olika hos den ena och hos den andra. Men i omdömet om den senaste Förstakammardebatten om den fråga, som samlat dem, kunna de likväl mötas. Äfven högerkvinnor med en god dosis konservativ skepsis gentemot verkningarna af yttre reformer kunna, så sant de, låt vara utan högtflygande förhoppningar, anse kvinnans politiska myndighet önskvärd och rättvis och symboliskt betydelsefull, vilja säga ifrån, att deras minimifordringar på ärlighet, saklighet och värdighet flerfaldigt gäckats.

Utan att behöfva språkligt formuleras, hvilket för öfrigt skulle strida mot den värdighet, L. K. P. R. för sin del önskar iakttaga, uttryckes nyssnämnda omdöme omissskänligt genom resolutionen. I själfva verket är det just högerkvinnornas deltagande, som ger den dess skärpa såsom opinionsyttring. Från en "ren vänsterförening" blefve den såsom opinionsyttring mot högers behandling af kvinnornas rösträttsfråga ojämförligt mindre skarp.

Detta om resolutionens omedelbara innebörd. Afsikten med dess framläggande och antagande har varit att befordra lösningen af kvinnornas rösträttsfråga. Detta är tydligt för hvar och en. Men åtgärden har utom annan kritik framkallat beskyllningar för fanatisk ensidighet, ja, för politisk nihilism (för att i ett ord sammanfatta innebörden af de starkaste uttalandena i denna riktning). Här saknas önskvärd begreppsreda hos dem, som slå på larmtrumma. För att icke hela det härom förda resonemanget skall bli skeft både hos angripare och försvarare kräfvades enhetlighet i definitionen af hvad "höger" och "högerståndpunkt" är. Därför bör det här uttryckligen påpekas, att det verkligen finnes ett betraktelsesätt, för hvilket "högerkvinnors" bifall till L. K. P. R:s beslut om valtaktik måste framstå såsom ett pactum turpe. Om "högeråskådning" själfallet vore lika med en åsikt, enligt hvilken den skiljelinje, som i närvarande

stund utgör gränsen emellan "högern" och "vänstern" i Sverige, på samma gång utgör gränsen mellan det absolut rätta och det absolut orätta — då måste en person med "högeråskådning" taga afstånd från en förening, som för närvarande understöder "vänstern". Den, för hvilken äfven den moderata vänstern företräder så vådliga sträfvanden, att hvarje äfven partiell och öfvergående nederlag för högern är ett steg till landets fördärf — den, men också endast den, har i denna stund anledning att utträda ur L. K. P. R. Angående själfva ståndpunkten må här blott två anmärkningar göras. Det är historiskt vanskligt att fästa absolut betydelse vid olikheten i program, då det upprepade gånger visar sig, att det, som en tid är vänsterprogram, under ett annat skede är högerprogram. Och det är psykologiskt vanskligt att låta den allt afgörande olikheten företrädas af personerna, då likväl personer af liknande karaktär och med samma lifsåskådning kunna vara till finnandes inom olika politiska partier.

I detta sammanhang gäller det emellertid blott att fastslå, att det utom den nyss karaktäriserade "högeråskådningen" finnes en annan, för hvilken den politiska motsättningen "höger-vänster" ej är absolut, utan relativ. De, som hysa denna senare uppfattning, ha icke i närvarande stund anledning att af beskyllningar låta sig drifvas ur L. K. P. R. Tvärtom böra de ha det moraliska modet att stå för sin egen uppfattning. Det är bekvämt att låta sin lifsåskådning, sin ideella sträfvan pressas in mellan partigränser, men idealiteten förlorar därpå. Förknippningen mellan ultrahögerpolitik och kristen bekännelse har gjort och gör den senare oberäknelig skada.

Centralstyrelsens beslut har från pressens sida blifvit föremål för en uppmärksamhet, som pressen eljest icke täckes skänka den kvinnliga rösträttsrörelsen. Från ledande högerorgan höras helt olika förmodanden. På ett håll förespar man ett mångdubblat motstånd från högern som följd af sagda beslut. På ett annat håll gillas principiellt kvinnans rösträtt och anbefalles en från friherrinnan Annie Åkerhjelm till högerkvinnorna ställd uppmaning att, sedan de utgått ur L. K. P. R., bilda en egen rösträttsorganisation.

Att vissa ifriga motståndare till kvinnans rösträtt skola använda L. K. P. R:s resolution för att motivera ett ännu kraftigare motstånd är visserligen mer än sannolikt. Om dessa från riksdagsdebatterna välbekanta motståndare gäller det emellertid, att de ha sin dom färdig på förhand. Endast motiveringen rätta de efter omständigheterna. Om kvinnorna förhålla sig passiva, heter det: "deras rösträttsrörelse är i tillbakagång, och därför bör man ej ge dem rösträtt"; förena de sig i en kraftig opinionsyttring, heter det: "de visa sig fanatiska och omogna och därför bör man ej ge dem rösträtt". Med dylika motståndare lönar det sig ej att resonera. Icke heller vinner man med afseende på dem något genom att handla på det ena eller andra sättet.

Men det finnes äfven högerkretsar, för hvilka krafvet på kvinnans rösträtt ännu för få år sedan icke existerade, och som nu förorda en högerorganisation af rösträttskvinnor.

Uppmaningen till högerkvinnorna att bilda en egen organisation är af synnerligen glädjande betydelse såsom innebärande ett erkännande i princip af kvinnans rösträtt. Men hur skulle det gå, om uppmaningen nu vunne efterföljd?

Man saknar icke erfarenhet, som låter förstå, att den "lämpliga" tidpunkt, till hvilken den mera rösträttsvänliga högern nu vill hänvisa för reformens genomförande, skulle visa sig tånjbar långt in i det obestämda. Om högerkvinnorna nu bilda en egen organisation, så blir detta liktydigt med att de ställa sig högerpartiets åsikt om den "lämpliga" tidpunkten till efterrättelse. Följden blir att alla få vänta mycket längre än om kvinnorna nu hålla tillsammans. Trots de starka ord, som hörts om politisk omogenhet m. m. dylikt, ligger det dock i samlings och målmedvetenhet något som bjuder respekt åt både höger och vänster. För den, som varit med i den svenska kvinnliga rösträttsrörelsen från dess begynnelse, är det klart, att det varit dess styrka, att den icke uppburits af blott ett parti. Vål har det förekommit, att det sammanhållande bandet tånjts starkt, och just nu är det onekligen nästan så tånjdt, som det tål vid, men mycket kan hänga på, att det ej just nu brister.

Antag, att en ny organisation af högerfärg bildas. Den skulle få karaktär af ultrahöger, dels emedan förslaget framkastats från dylikt håll (friherrinnan Åkerhjelm, allt härtills motståndare till både rösträtt och kvinnosak i allmänhet) dels emedan den mera moderata högern tillsvidare skulle stanna kvar inom L. K. P. R. — den förening som är internerad i Internationella Alliansen. Sedan emellertid högerkontingenten inom L. K. P. R. blifvit decimerad, är det väl troligt nog, att föreningen genom vänsterns därigenom inträdda öfvervikt och motställningen till den nya högerorganisationen utvecklade sig därefter, att äfven den kvarstående delen af L. K. P. R:s högerkontingent omsider såg sig föranlåten att utträda ur Landsföreningen — för att sedan finna sig hemlös eller nödgas bilda ännu en rösträttsorganisation! Alltså: förvirring, stigande splittring och följaktligen svaghet, ett sakernas tillstånd sådant rösträttsakens fiender icke kunde önska sig bättre för att få triumfera.

För rösträttsaken är under nuvarande förhållanden ingenting att vinna men mycket, oberäkneligt mycket att förlora genom söndring af höger och vänster bland kvinnorna.

Hilma Borelius.

Notis.

En protestresolution. Ett 30-tal högerkvinnor i Gefle F. K. P. R. ha å möte den 10 dennes afgiivit en protestresolution mot det beslut som Centralstyrelsen fattat rörande årets valagitation, såsom varande ett brott mot den beslutade neutraliteten. Någon åtgärd kan icke häraf föranledas, — se L. K. P. R:s stadgar, § 6 mom. A. och B.

Sprid DAGNY!

NYTT I BOKHANDELN!

Bruksförvaltare Stål. Af K. G. FRIDHOLM. Häft. 1.25, kart. 1.75, klotb. 2 kr. — **Berättelsebibliotek V. Förhoppningar.** Skildringar från olika tider och folk af Komminister B. WADSTRÖM. Häft. 1 kr., kart. 1.50, klotb. 2 kr. — **Som man bäddar får man ligga,** Sann berättelse för ungdom, N:o XI i Bibliotek för de unga. Ungdomsserien. Häft. 25 öre. — **Roberts tankar** af JOHN URQUHART. I. Bibeln och vetenskapen. Häft. 35 öre. — **Bibliotek för de unga: N:o 140. Lilla Karins äfventyr** af DORA SCHLATTER. Pris 10 öre. N:o 141. *Lilla Klaras missstro.* Berättelse för ungdom af AMANDA M. BLANKENSTEIN. Pris 25 öre. — **"Lika bra".** Missionskrift N:o 36. Ett rop från hednavärlden till de kristna af E. S. K. Häft. 30 öre. — **Tankar och samtal om lifvets högsta frågor** af Kyrkoherden D:r OSCAR BENSOW: VIII. *Ett samtal om samvetet och personlig skuld.* Pris 10 öre. IX. *Ett samtal om själens odödlighet.* Pris 10 öre.

**Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition,
Stockholm 3.**

Bättre flicka

önskar plats i familj, genomgått hushållskurs.

Svar inom 8 dagar till "Familjemedlem", Karlskrona, p. r.

En 17 års flicka

önskar plats att gå matmodern tillhanda i hem där jungfru finnes. Gör gärna en husas sysslor. Sv. emotses tacksamt t. »ELSA», Bergmans färghandel, Köping.

Undervisningsvan

småskolelärarinna önskar under sommaren plats i familj att läsa med ett å två barn. Är äfven villig deltaga i hushållsgöromål. Svar till "Undervisningsvan", Kårsta p. r.

LEDIGA PLATSER.

Vik. ämneslärarinna

anställes vid statens samskola Vadstena från inst. hösttermins början. — Ämnen: matematik (klass 2), fysik (5, 6), geografi (1, 3, 6), historia (1, 2), modersmål (4); eventuellt andra ämnen. — Ansökningar, ställda till K. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, insändas snarast till rektor Lundberg, Vadstena. — Rikst. 86.

En anspråkslös bättre flicka

får plats i liten familj på landet nära Stockholm mot fritt vivre att undervisa en 9 års flicka i vanliga skolämnen och musik, samt hjälpa frun med lättare sysslor. Svar till J. S., Väsby, poste restante.

Medelålders klen fru

önskar en enkel bättre flicka som hjälp och sällskap, samt att på egen hand sköta hemmet. Svar till »25—30 år», Tidningskont., Odengatan 63, Stockholm.

Maskinskrifverska

kan få vikariera 2 månader hos A. B. Ahlsell & Ahrens, Mästersamuelsgatan 32. Anmälan 9—11.

Skicklig Maskinskrifverska

erhåller genast anställning vid Remingtons Skrifbyrå, Hamngatan 10, Stockholm.

Duglig Stenograf o. Maskinskrifverska

får plats i härvarande större försäkringsbolag. Sökande bör hafva genomgått högre flickskola och vara hemma i tyska. Den, som dessutom är kunnig i engelska och franska, har företräde. Svar, med betygsafskrifter och uppgift å ålder, familjeförhållanden och referenser, till "Perfekt", Dagens Nyheter, Gustaf Adolfs torg.

En bildad flicka,

som är barnkär och villig deltaga i hushållsgöromål på landet, där jungfru finnes, får plats om anmälan med betygsafskrifter jämte foto och lönepretentioner insändas under adr.: »Dalarne Juli 1911», Västanhede. p. r.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

GYNNA ALLTID DAGNYS

ANNONSÖRER!

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

Bildad exam. sjuksköterska,

30 år, med flerårig vana i sjukvård önskar för någon längre tid vårda lindrigt klen person här i Sthlm (ej sinnessjuk) mot mindre ersättning, men där hon kan få vara till nytta, trefnad och känna sig hemma. Svar till "I sommar eller höst", und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

19-årig ingenjördotter önskar den 1—15 sept. plats att ensam sköta hushållet för 2—3 pers. (hjälp t. grofsysslor) eller att hjälpa till med hvarjehanda i större hus. Sv. till "Vänlig", Svenska Dagbladets kontor, Stockholm.

UNG FLICKA ÖNSKAR NU GENAST plats i bättre familj, helst prästfamilj på landet, i närheten af Sthlm för att deltaga i inom hemmet förekommande göromål. Har innehaft dylik plats förut. Svar till "Villig och anspråkslös", poste restante, Karlskrona.

Ung, bildad fru

söker husföreståndarinneplats hos äldre gentleman i Stockholm. Muntliga rekommendationer finnas. Sv. till »Ung fru», tidningskontoret, Storgatan 8, Stockholm.

Ung engelska

af god universitetslärarfamilj och med af intyg bestyrkt undervisningsvana önskar guvernantplats i svenskt hem. Närmare upplysningar erhållas genom hänvändelse till docent M. Lamm, Uppsala.

Kvinnlig gymnastikdirektör,

centralist, nyss återkommen från en 2 månaders utländsk resa med patient, önskar under sommaren anställning. Flera goda rekommendationer från 3-årig frisk- och sjukgymn. verksamhet i utlandet. Svar t. »Ada» p. r. Göteborg 7.

23-årig flicka musikalisk samt kunnig i alla hushållsgöromål söker plats. Svar till M. M., p. r. Höör.

Ung, bildad flicka,

önskar plats som hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad, handarbeten, musik, damfrisering samt hushållsbestyr. Svar till »Familjemedlem», Jönköping p. r.

Anspråkslös bättre flicka

van och fullt kunnig att på egen hand förestå ett hem, önskar plats hos respektabel ungherre, änking eller mindre familj där jungfru finnes. Svar till »32», Västerås p. r.

Ung flicka

önskar för sommaren plats i präst- eller herrgård som hushållslev. Sv. med prisuppgift till »A. H. E.», p. r. Kristianstad.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4 | 1 | 0
| 2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL**, fina världens favorittvål.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 . . . Stockholm.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid 1/2, 10-4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 183 36.

Wallinska skolans Husmoderskurs Tegnérslunden 5, Stockholm.

Ettårig kurs, 15 sept.—15 maj. Fyra arbetsdagar i veckan. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, inläggning af frukt och grönsaker, uppköp, dukning, servering, rengöring, klädsömnad m. m. Förb. för lärarinnekurs i hushålls ekonomi. Anmäl. skriftl. till Fröken Agnes Henckel, Helsingborg, till den 25 aug., därefter under skolans adress.
Prospekt sändes på begäran. (S. T. A. 274144)

Skandinavisk Konstslöjdsförsäljning, STOCKHOLM, 27 Klarabergsgat. 27.

Handarbeten, rikt urval
Nationaldräkter, tyger
och tillbehör
Träslöjd, stort lager
National- och Garn-
ringsband, egen till-
verkning.

Prenumerera på posten eller tel.
Ö. 32 75 på

Mönstertidningen Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lösnummer 30 öre. Innehåller mönster till broderier, väfnader, läderplastik, gyllenläder, drifning i metall, målning på porslin, trä, m. m.

Prenumeranter få begära mönster.

Äldre årgångar realiserar.

Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.

OBS.! Sommaradress: Visby.
Filiäl: Haparanda.

G. o. A. MEUKOW.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.

Rikstel. 68 98.

— Vid —

Professor Unmans Institut
börjar 2 Okt. ny (ett-årig) kurs i *Massage*
och *Sjukgymnastik*. Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

HERM. HAMNQVIST

Kungl. Hoffotograf.

Biblioteksg. 11, Stockholm.

1 dussin kabinettfotografier, matt
papper, 12 kronor.

Annonsera i DAGNY.

OBS.! **Fredrika** OBS.!

Bremer-Förbundet.

Å Fredrika Bremer-Förbundet
finnas anmälda lektionsgivare, in-
och utländska, hushållsbiträden af
olika slag, barnfröknar, kontorsbi-
träden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12-4.

Adr. Drottninggatan 54, Stock-
holm.

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn o. ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom.
Fritt efter Jules Verne af Alfred
Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kar-
tonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning
af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illu-
strationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling
sagor af
Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris
75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn
och ungdom. Fritt
efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustratio-
ner af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och
ungdom af Marie Lou-
Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner, 304 sidor,
33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn
och ungdom. Bear-
betning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor. 39
illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och
berättelser
af Harald Östenson. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre
Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Husmodersskolan i Karlstad

börjar sin nionde termin den 24 augusti 1911. Undervisning i
matlagning, bakning, garnering och uppläggning. Konser-
vering samt linne- och klädsömnad m. m. Helinackordering
erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler i för ändamålet nijn-
redd villabyggnad med härligt läge. Prospekt på begäran.

Telefon 812.

NANCY ENWALL.

OBS.! En konserveringskurs börjar den 16 Augusti OBS.!
och pågår under 8 dagar.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Det Internationella Kvinnoförbundet och dess möte i Stock-
holm 6-12 sept. Af Maria Cederschiöld.

Notiser.

L. K. P. R. och den politiska neutraliteten. Svar till fru
Ebba von Eckermann. Af Anna Whitlock.

Ett telefonsamtal. Af Sigrid Platen.

Ester Åkesson: Färöarna. Bland hvalfångare och folkvisedan-
sare. Rec. af Ellen Nordenstreng.

Resenstryck från Orienten. Af Tyra Kleen.

Insänd litteratur.

L. K. P. R. och den politiska neutraliteten. Af Mem-
mar af Upsala F. K. P. R.

Ett tack från den preussiska delegationen vid den inter-
nationella rösträttskongressen i Stockholm.

Centralstyrelsens valtaktik och högerkvinnorna. Af Hilma
Borelius.

Notis.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**